

Tak poje maloglasen ptič,
ki ve, kako tesnè so kletke
in neprolomne njih rešetke.

Tak poje, kdor, pod jarmom rójen,
bil z gnevom je, z bolestjo dojen —
Čemu? Za robstva prazen nič.

M O Ž J E

F R A N E L L E R

Možje gredo skoz ulic vreli šum
kakor zasé... Kot v peči je ognjeni
prevladal cvet iz Jude nad plameni:
v blaznem požaru begajočih trum
si krči ravno pot teh mož pogum.
Čez kal, kjer v sli se najmotnejši peni,
prejdo pokojno s čistimi stremeni,
za njimi slava in posmeh in sum. —

Božanstvu dali dom so kamenén,
kupole dvignili na stebre zlate,
odeli s freskami nagoto sten.

Besede blodne združili so v spev
in kakor harfo ubrali sprte brate,
da je njih glas Najtišjega odmev.

J U T R N J I C A

F R A N E L L E R

Ne rósi mi darov, ki so brez cene!
Nič mane (z njo se deca naj sladká),
nič zlatega dežjà (ne odžejá),
in zvezd na prsi? Meni ni za pene.

Jasnine daj, ki pot mi razodene,
da sred vrtincev burnega sveta
in nad prepadi strastnega srca
vem, kje stojim, in kam korak moj krene!

A spremljaj, Bog, v oblaku me vsevdilj,
da blišč ne oslepari me za cilj, —
fata morgane mi prihaja laž!

O, čuj moj glas, ki še mravljinču daš,
da čez krčine, ubog z ubogimi,
pritiplje v dom svoj med prezanogimi!

PLAMEN

FRAN ELLER

Pod mrtvim nebom ko zavržen kamen
na dnu sem ležal, zdaj je svetlo vse,
kar v solnčni plašč me iz globoke tme
odrešil je spoznanja strni plamen.

Ta plamen greje, ni požar, ki žge,
ko vino čist je, a nikdar omanen,
in bolj preplaja me, čimbolj sem samem,
visok je cvet, ki noč ga ne ospe. —

Neobjemljiva, Ti si večno ena
in kakor Ti nikoli še nobena
mi bila med sestrami ni češčana!

Pa če na zemlji naju nič ne veže,
se ne zgrešiva, iz življenja teže
gorim v Tvoj svet, ki smrt ga ne doseže.

POGLAVJE O MORALI

IOSIP VIDMAR

I.

V nekaterih člankih »Kritike« sem skušal obrazložiti neko etično misel, o kateri se mi je zdelo, da mi je postala nezavedna last radi tega, ker sem jo napol prikrito, napol pa izrečeno, toda živo in tvorno srečal v mnogih umetninah kot misel umetniškega odnosa napram življenju in v življenjih pomembnih osebnosti kot zakon njihovega delovanja. Pri tem tolnačenju me ni vodil namen propovedovati. Zavedal sem se, da se ravno ta misel ne sme propovedovati in ne more, marveč da se v življenju prebujata sama, ali pa da vsaj nezavedno deluje povsod tam, kjer mora. Poglavitni namen mojega pisanja je bilo hotenje napisati zoper napadalno preproščano moralistov zagovor življenske resnice in jo pokazati tako, kakršno sem jo spoznal v njenih najčistejših izrazih.